

Praha 21. 4. 2010

7

Potraty v roce 2009

Abortions in year 2009

Souhrn

V roce 2009 se celkový počet potratů snížil na 40 528. Oproti roku 2008 se zvýšil počet samovolných potratů z 14 273 na 14 629 a představuje 36,1 % ze všech potratů. Téměř 72 % potratů proběhlo v tomto roce do 8. týdne těhotenství. Počet umělých přerušení těhotenství se snížil na 24 636. Mezi ženami, které žádaly o miniinterrupci, bylo nejvíce žen svobodných, středoškolaček a žen se dvěma dětmi. Potraty cizinek představují 7,5 % ze všech potratů.

Summary

In 2008 the total number of abortions declined to 40 528. The number of spontaneous abortions increased from 14 273 to 14 629 during the period 2008–2009 and presents 36.1 % of all abortions. Almost 72 % of all abortions in 2008 occurred up to 8th gestation week. The number of legally induced abortions declined to 24 636. Among women who applied for induced abortion till 8th week of pregnancy there was a largest number proportion of single, secondary educated and women with two children. Abortions of foreigners constituted 7.5 % of the total.

Po dvouletém přerušení dochází opět k pokračování klesajícího trendu v celkovém počtu potratů, který byl v České republice pozorován již od počátku 90. let. Oproti roku 2008 se celkový počet potratů snížil o 918 případů a dosáhl hodnoty 40 528. Umělých přerušení těhotenství bylo v roce 2009 evidováno o 1 124 méně než v předchozím roce (celkem 24 636 případů), po dvou letech růstu, tedy i v případě interrupcí, pokračuje klesající trend. Snížil se také jejich podíl na celkovém počtu potratů (60,79 %). Na potraty samovolné připadá 36,1 % ze všech potratů (34,44 % v roce 2008), jejich počet se zvýšil o 356 případů. Zbývající více než tři procenta tvoří mimoděložní těhotenství, pokles o 150 případů. Počet takzvaných „ostatních“ potratů, což jsou především potraty nelegální, se každoročně výrazně liší. Například v roce 2003 jich bylo 58 a v posledních třech letech žádný. Obecně se jejich počet ale pohybuje v řádu maximálně několika desítek.

Trend zvyšování počtu samovolných potratů, na který lze usuzovat z rostoucích počtů živě narozených, lze dát do souvislosti s nárůstem počtu chtěných či plánovaných těhotenství. V současném období se pro rozšíření rodiny rozhoduje velmi početná skupina žen narozených v populační vlně poloviny sedmdesátých let. Tyto ženy, kterým je nyní okolo 30 let, často odsouvaly mateřství až na dobu po uspokojení svých dalších potřeb a možností (ukončení studia, vybudování kariéry, bytové zabezpečení, cestování, atd.). Většina gynekologů se shoduje na tom, že ideální biologické podmínky pro bezproblémový průběh těhotenství nastávají u žen o několik let dříve. Proto je možné za rostoucím trendem počtu samovolných potratů (na rozdíl od potratů indukovaných) hledat, kromě

vyššího počtu těhotenství, ještě poněkud zvýšená rizika způsobená vyšším věkem těhotných žen.

Umělých přerušení těhotenství (UPT) bylo v roce 2009 v ČR evidováno 24 636. Dlouhodobě z nich velkou většinu, kolem 80 % (v tomto roce 73,9 %), tvoří miniinterrupce, které se provádějí do 8. týdne těhotenství. Od konce 90. let se podíl miniinterrupcí na všech UPT mírně snižuje, ale jde o pokles velice slabý. Interrupce lze také rozdělit podle toho, zda byly provedeny ze zdravotních důvodů. Těch bylo zhruba o 0,8 procenta více než v předchozím roce, ze všech UPT 18,5 %.

Do 8. týdne těhotenství proběhlo 71,6 % všech potratů. To je dáno především tím, že miniinterrupce, které se provádějí výhradně do 8. týdne těhotenství, tvoří 63 % a samovolné potraty téměř 31 % všech potratů do 8. týdne těhotenství. Interrupcí ze zdravotních důvodů bylo do konce 8. týdne provedeno necelých 60 %, více než čtvrtina pak mezi 9. a 16. týdnem a necelých 13 % až mezi 17. a 28. týdnem. To do jisté míry odpovídá termínům výkonů prenatalní diagnostiky, kdy se v prvním trimestru zjišťují pomocí ultrazvukového zobrazení některé vrozené vady a dále se v 16. týdnu provádí screening dalších vrozených vad z krevního séra. V případě pozitivního nálezu následuje vyšetření plodové vody. Do konce 8. týdne proběhlo necelých 61 % z evidovaných samovolných potratů, mezi 9. a 16. týdnem o něco více než 35 % a 4 % ještě od 17. do 28. týdne těhotenství.

S přibývajícím počtem nesezdaných soužití a zvyšujícím se podílem dětí narozených mimo manželství roste zastoupení svobodných žen s potratem. Nejvíce potratů je ale i nadále evidováno mezi ženami vdanými (45 %), podobně jako nejvíce samovolných potratů (53 %). V případě UPT již připadá nejvyšší podíl na svobodné ženy (45,8 %). Kolem 11 % potratů připadá na rozvedené ženy.

O umělé přerušení těhotenství žádají nejčastěji ženy se dvěma dětmi (33,5 %). Následují je ženy bezdětné (28,9 %) a ženy s jedním dítětem (25,7 %). U samovolných potratů je rozložení žen z hlediska počtu živě narozených dětí před potratem jiné. Zde je nejvíce žen bezdětných (40,4 %), následují ženy s jedním dítětem (36,3 %) a dále ženy se dvěma dětmi (16,7 %).

Struktura potratů podle nejvyššího dosaženého vzdělání ženy zůstává relativně stabilní a je silně ovlivněna rozložením žen podle vzdělání v populaci. U žen se základním vzděláním je evidováno 17 % potratů, u žen se středoškolským vzděláním 62,8 %, u žen s vysokoškolským vzděláním 9,5 % a u zbývajících 10,6 % nebylo nejvyšší dokončené vzdělání zjištěno. Odlišná je u jednotlivých vzdělanostních skupin struktura potratů podle druhu. Spontánní potraty dosahují nejvyššího podílu v případě vysokoškolaček, a to téměř 50 %, což je jistě ovlivněno vyšším věkem těhotných žen v této vzdělanostní skupině. Naopak u žen se základním vzděláním tvoří samovolné potraty pouze kolem 20 %. Opačná situace z hlediska druhu potratu a vzdělání je v případě interrupcí. Zatímco u žen se základním vzděláním tvoří interrupce zhruba 78 %, u vysokoškolaček jen 48 % potratů. Struktura potratů žen se středním vzděláním se blíží republikovému průměru.

Od roku 2005 zpracovává a publikuje ÚZIS ČR data o potratech souhrnně za české občanky i cizinky s trvalým a dlouhodobým pobytem. V roce 2009 bylo v ČR evidováno 3 020 potratů cizinek (3 252 v roce 2008), což představuje 7,5 % všech potratů (7,8 % v roce 2008). Potraty cizinek mají odlišnou strukturu podle druhu než potraty českých občanek. Větší část (75 %) u nich zastupují interrupce a samovolné potraty se podílí pouze 23 %. V posledních letech se ale každoročně struktura potratů cizinek pomalu přibližuje struktuře potratů českých občanek. Nejvíce potratů cizinek, stejně jako v předchozích letech, bylo hlášeno v Praze a ve Středočeském kraji, což jsou kraje s nejvyššími počty cizinců. Následovaly kraje Plzeňský, Ústecký, Karlovarský

a Jihomoravský, kde již tak vysoké zastoupení cizinců není. V krajích Olomouckém a Moravskoslezském bylo potratů cizinek evidováno nejméně.

Data pro tuto aktuální informaci byla čerpána z Národního registru potratů vedeného v ÚZIS ČR.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

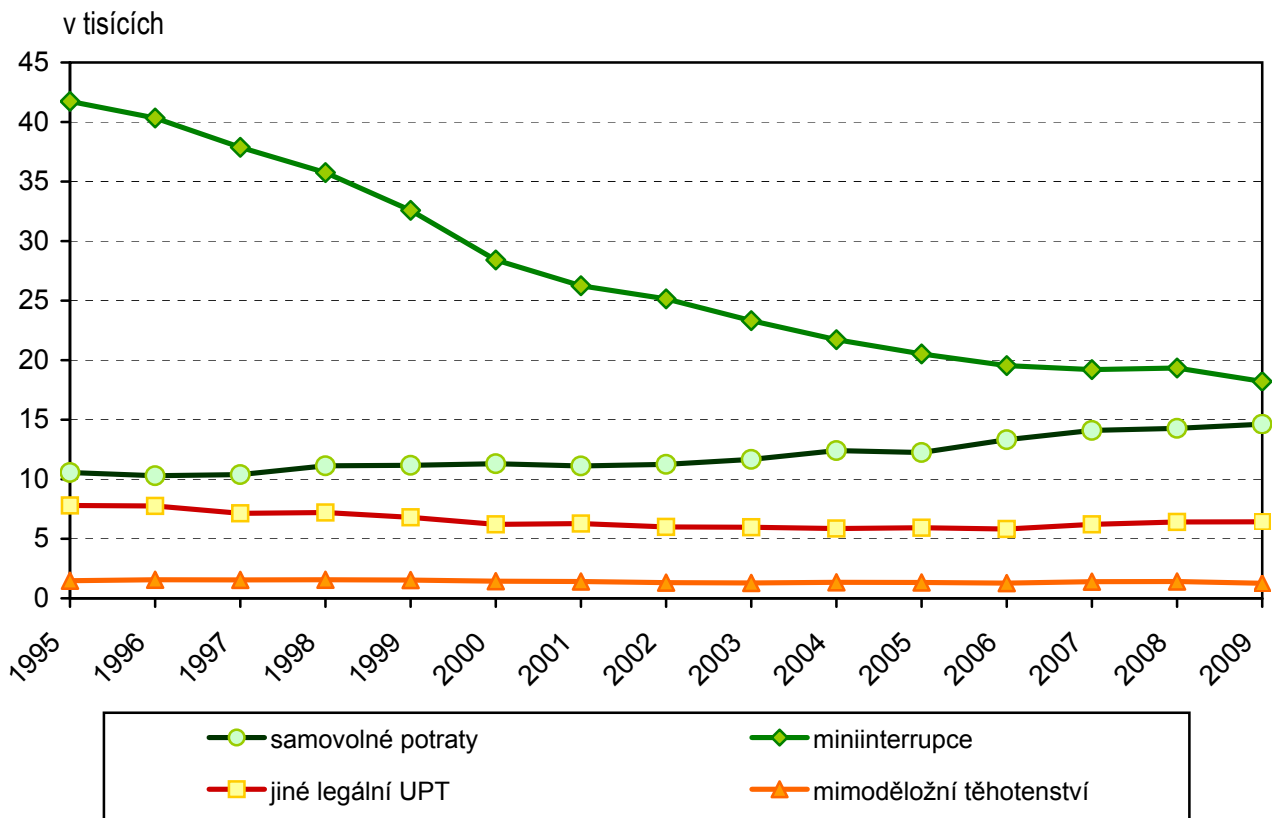
Vývoj počtu potratů českých občanek a cizinek v ČR v letech 1990–2009

Rok	Samovolné potraty	Umělá přerušení těhotenství				Mimo-děložní těhotenství	Ostatní	Celkem	z toho cizinky
		mini-interrupce	jiné legální	celkem	z toho ze zdrav. důvodů				
1990	14 772	87 933	21 428	109 361	9 504	1 907	15	126 055	2 361
1991	13 986	84 713	19 568	104 281	8 891	1 764	23	120 054	1 266
1992	13 420	77 586	16 618	94 204	10 314	1 696	4	109 324	880
1993	13 228	57 939	12 696	70 635	15 873	1 579	4	85 446	1 409
1994	11 109	46 609	8 227	54 836	13 217	1 478	11	67 434	1 334
1995	10 571	41 735	7 796	49 531	11 838	1 476	12	61 590	1 447
1996	10 296	40 333	7 753	48 086	11 036	1 560	20	59 962	1 778
1997	10 392	37 882	7 140	45 022	9 709	1 552	7	56 973	2 002
1998	11 128	35 752	7 207	42 959	8 896	1 555	12	55 654	2 356
1999	11 173	32 579	6 803	39 382	7 756	1 536	12	52 103	2 634
2000	11 300	28 418	6 205	34 623	6 472	1 432	15	47 370	2 476
2001	11 116	26 253	6 275	32 528	6 019	1 411	2	45 057	2 576
2002	11 256	25 147	5 995	31 142	5 606	1 321	24	43 743	2 751
2003	11 660	23 325	5 973	29 298	5 385	1 288	58	42 304	2 660
2004	12 402	21 715	5 859	27 574	4 597	1 339	9	41 324	2 254
2005	12 245	20 519	5 934	26 453	4 678	1 324	1	40 023	2 238
2006	13 326	19 537	5 815	25 352	4 779	1 278	3	39 959	2 285
2007	14 102	19 201	6 213	25 414	4 789	1 401	-	40 917	2 658
2008	14 273	19 343	6 417	25 760	4 569	1 413	-	41 446	3 252
2009	14 629	18 211	6 425	24 636	4 567	1 263	-	40 528	3 020

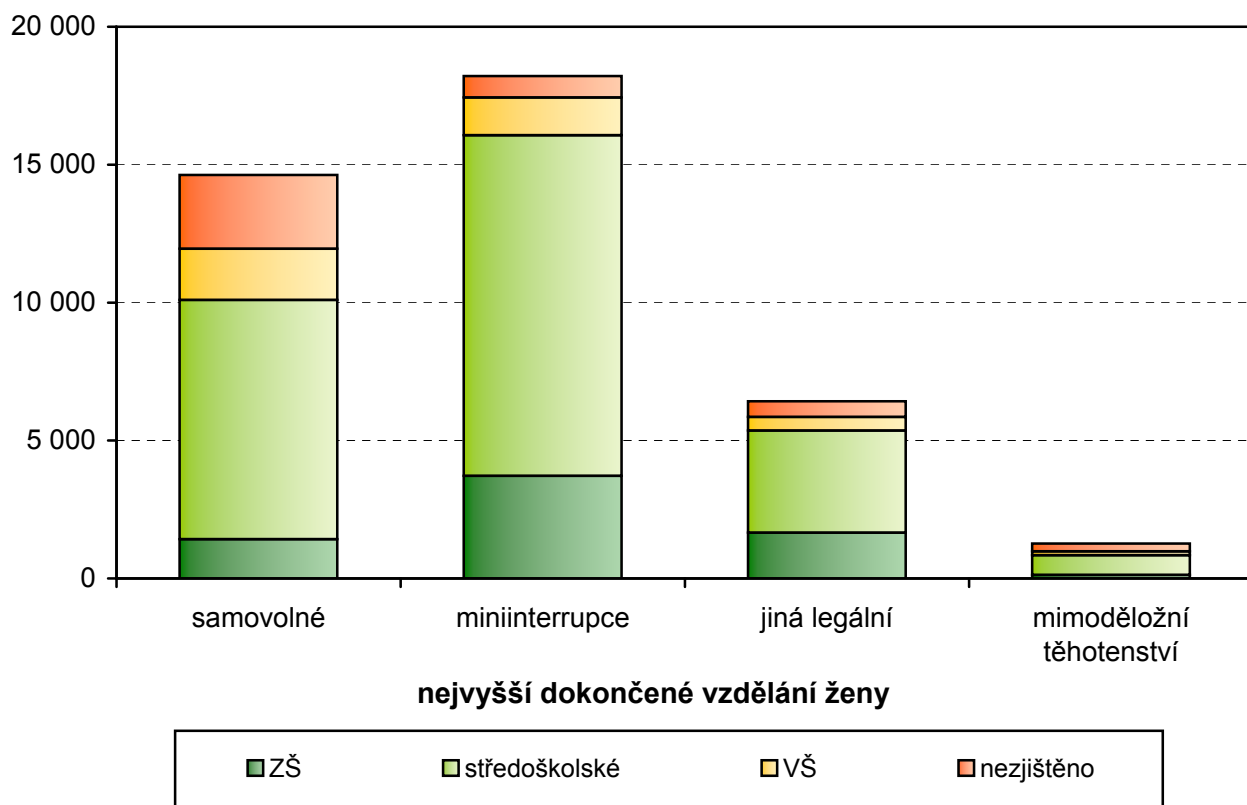
Potraty dle druhu a stáří plodu v týdnech, rok 2009

Stáří plodu v týdnech	Samovolné potraty	Miniinterrupce	Jiná legální	Celkem	z toho ze zdr. důvodů	Mimo-děložní těhotenství	Ostatní potraty	Potraty celkem
do 8	8 873	18 211	715	18 926	2 714	1 209	-	29 008
9–16	5 162	-	5 128	5 128	1 271	53	-	10 343
17–28	594	-	582	582	582	1	-	1 177
celkem	14 629	18 211	6 425	24 636	4 567	1 263	-	40 528
podíl v %								
do 8	60,65	100,00	11,13	76,82	59,43	95,72	-	71,58
9–16	35,29	-	79,81	20,82	27,83	4,20	-	25,52
17–28	4,06	-	9,06	2,36	12,74	0,08	-	2,90
celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	-	100,00

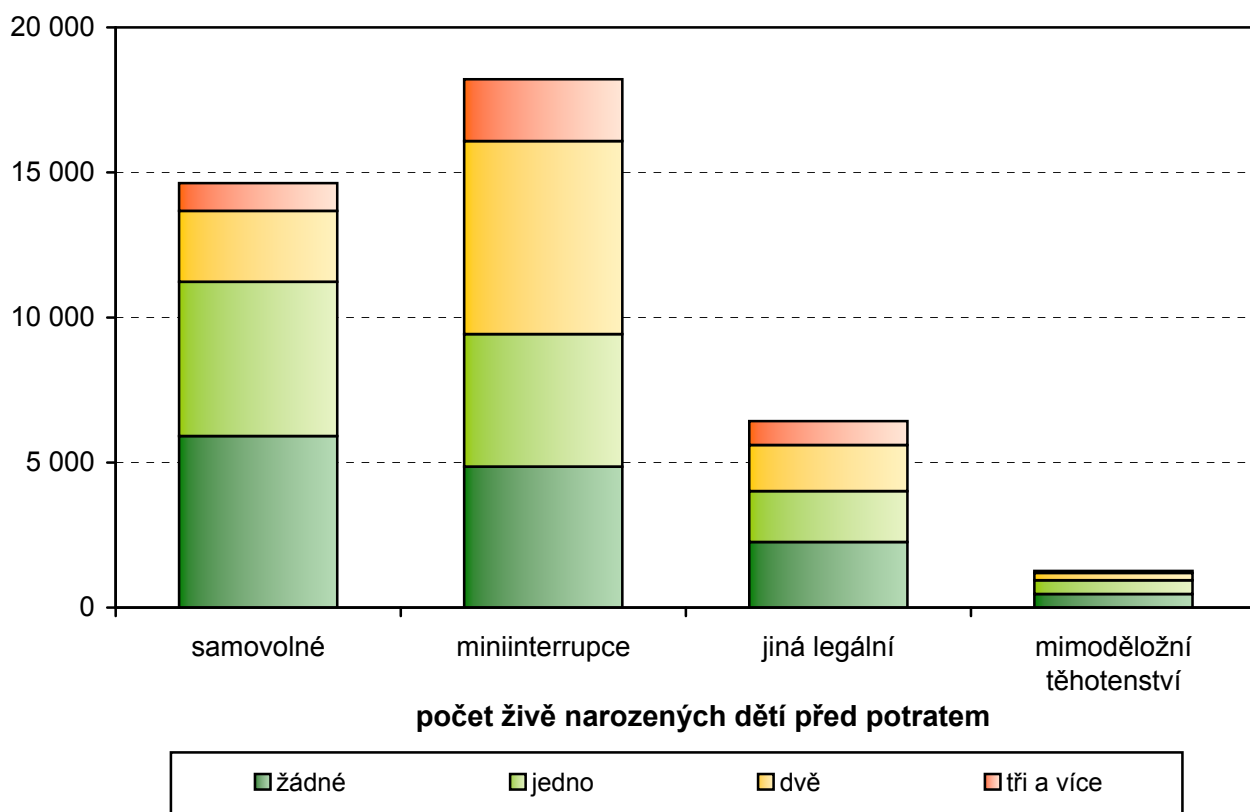
Vývoj počtu potratů dle druhu v ČR v letech 1995–2009



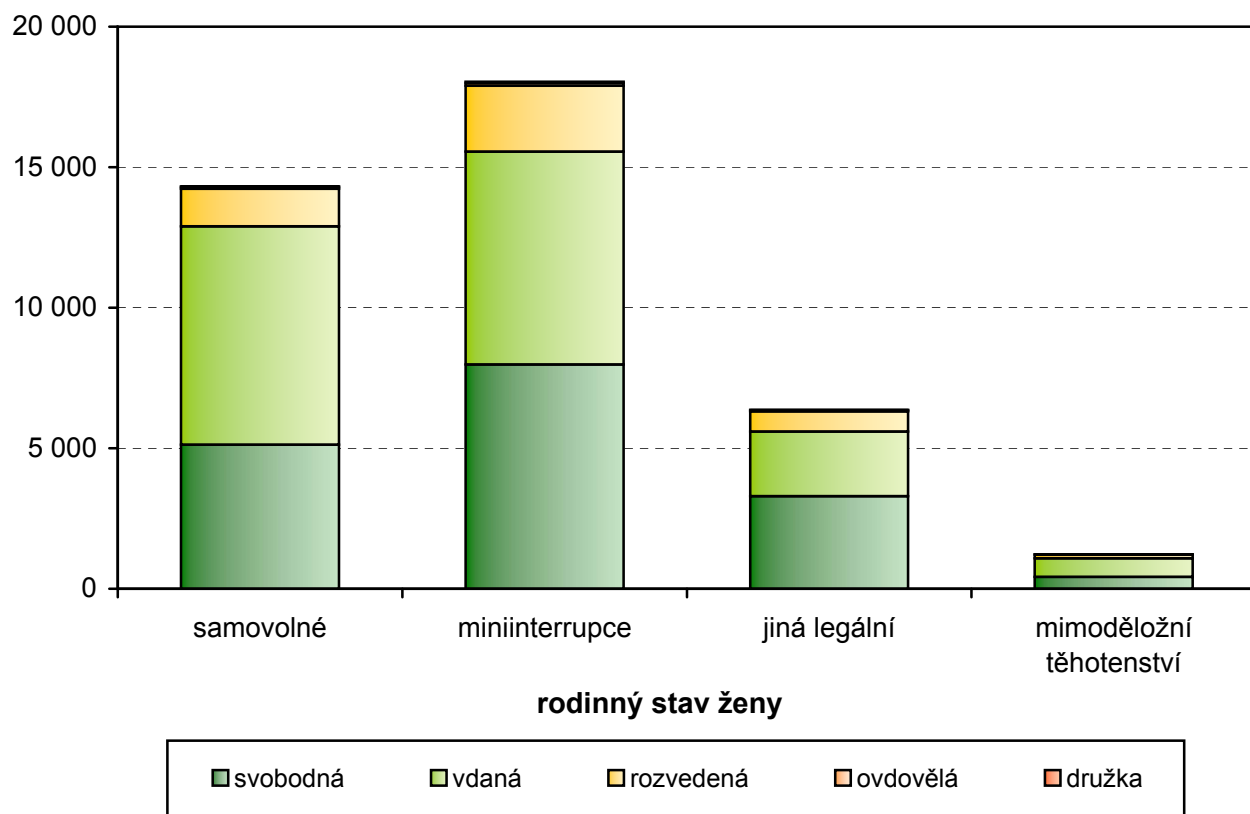
Struktura potratů podle druhu a nejvyššího dokončeného vzdělání ženy



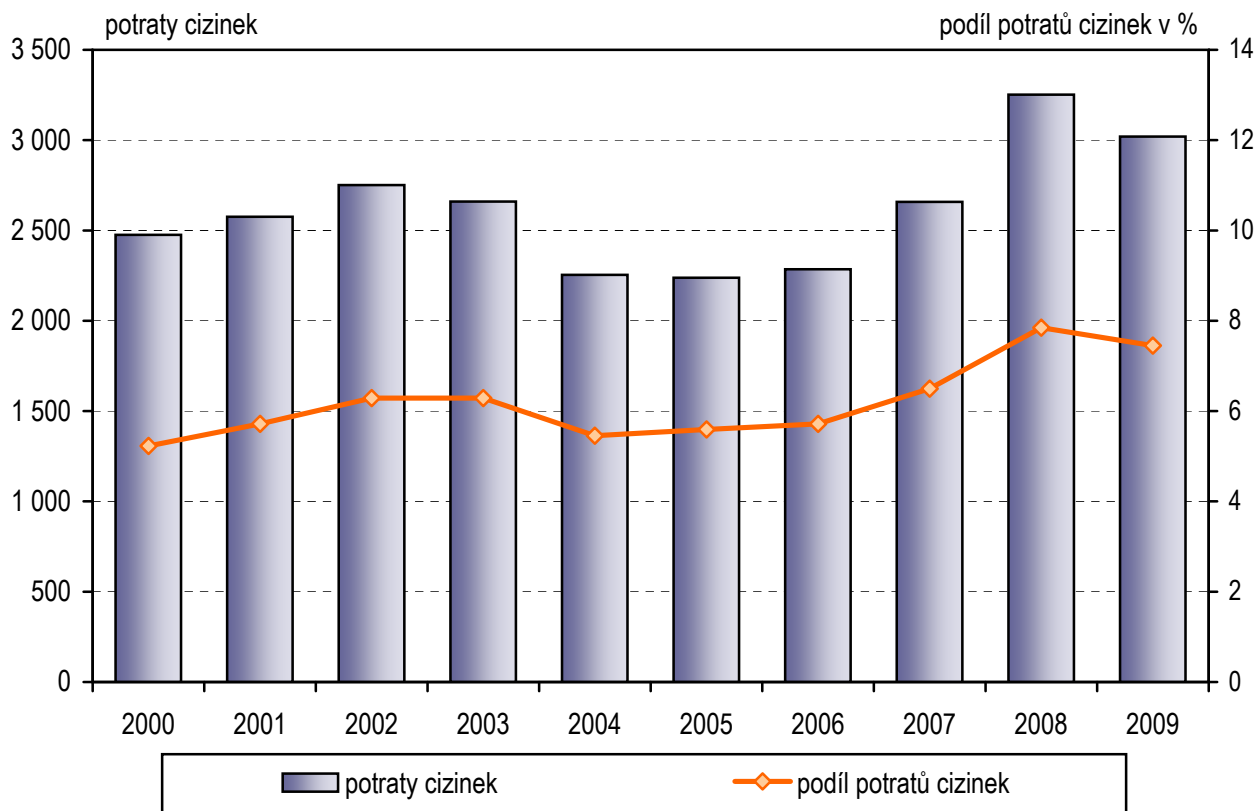
Struktura potratů podle druhu a počtu živě narozených dětí před potratem



Struktura potratů podle druhu a rodinného stavu ženy



Vývoj počtu potratů cizinek v ČR v letech 2000–2009



Vývoj struktury potratů cizinek podle druhu

